

Una mirada cultivada

Allunyada dels colors cridaners, l'obra d'Eva Mus traspua distinció

VE DE LA PÀGINA 1

"Potser això que t'estic contant no té cap interès! A qui li deuen interessar les meues motivacions?", s'interromp de sobte, una mica neguitosa per haver-se deixat endur per un excés de sentimentalisme. Li dic que no és cert, i que és precisament això el que busque amb aquests reportatges, copsar l'estat d'ànim del creador, el seu espai, els dubtes que l'assetgen, les batalles que lliura dia a dia en la soledat del seu taller. "Estàs immers en la lluita —reprén Eva, reflexivament, amb la seua veu dolça, fràgil—, ho passes malament... Però quan veus el resultat d'altres, i l'entens, això és meravellós... Les aquarel·les de Cézanne! Això és el que compensa! Una part important del treball de l'artista és mirar, mirar!". Ara em mostra obres d'un període anterior, uns paisatges sobris, suggeridors, d'una elegància enorme. Hi ha una atonia generalitzada, un temor constant a donar la nota, una contenció: res més lluny de la seua paleta que els colors cridaners. I, tanmateix, tot traspua distinció, una qualitat selecta. "No m'importa mantindre un estil; al capdavall, el més important és anar creixent... Que si jo he crescut com a

pintora? Sí, crec que sí, sóc més autocrítica, he evolucionat".

Eva Mus desapareix en una estança del costat, on té un petit magatzem amb els seus quadres. Me'n traou uns retrats de l'any 1959, fets amb grafit, durant la seua estada a Londres, a l'època en què va ser becada pel Royal College of Art. Són d'una gran bellesa, i ja s'hi reconeix

"Aquesta cambra és el meu territori, ací mane jo"

"De vegades em pregunte, per què m'he clavat en açò? Per obstinació"

aquell sofriment, aquella contenció, aquell marcatge de passos. "Després vaig investigar l'art pop, però de seguida el vaig abandonar. El va seguir una exposició sobre el teló teatral: allò, el teatre, em duia records de mon pare, a l'època en què anava a escoltar-lo als concerts

[el seu pare, Abel Mus, fou un violinista excepcional, amb el suport de Joan Lamote de Grignon, en el primer equip de l'Orquestra de València]... Potser no té res a veure una cosa amb l'altra, però ha estat així". Constantment, Eva intenta traure transcendència als seus actes, descarregar-los de solemnitat, desactivar qualsevol afectació. I, tanmateix, aquelles obres vibren amb una vida pròpia.

Li pregunte quan ha estat la darrera vegada que ha exposat. Em diu que l'any 2004, en la galeria Leonarte. "Per què em prodigue tan poc? Perquè amb la pintura busque créixer com a pintora, però res més. No em plantege res més, no vull competir, ni entrar en el joc de les galeries. Sóc una marginal? No, no...". Dubta i seu un moment en un tamboret. Segueix dubtant, clarament es debat entre la temptació d'explicar-se i la prevenció que li causa aquell acte. Cerca les paraules, les té a la punta de la llengua, però alguna cosa la reté. "Ho interioritzes... Jo he tingut llibertat, però ma mare no... Ma mare també pintava, ho va deixar córrer quan jo vaig nàixer... Ho has viscut, i la història de l'art és un món masculí. Tens molts pocs models,

"Aquesta cambra és el meu territori, ací mane jo", diu la pintora.

estàs molt sola, i això és molt difícil. No vull reivindicar res, tampoc no vull ara projectar un pensament feminista, senzillament són problemes que un troba en el desenvolupament com a pintor. Dificultats per a expressar-te, tindre referències, i, a més, allò femení sempre ha es-

tat peyoratiu... Tens moltes dificultats internes, d'acceptació d'un mateix. No es tracta de drets, que les dones ja en tenim, sinó de referències".

Ara somriu i em mira amb els seus ulls, entre grisencs i canyella: "I jo no he volgut renunciar a res. No he renunciat a la mater-

FRANCESC MOMPÓ I MERCÈ CLIMENT ESCRITORS

"L'obsценitat depén del criteri de cadascú"

XAVIER ALIAGA València

Darrerament, Francesc Mompó (l'Olleria, 1955) i Mercè Climent (Alcoi, 1981) s'han convertit en un referent de l'activitat literària valenciana. Pel seu paper de dinamitzadors culturals, en la Xarxa i a peu de carrer, però també per la seua producció escrita. Mompó, amb un currículum ben complert en narrativa juvenil i poesia, ha publicat en pocs mesos el recull de relats *Fronteres de vidre* (Germania, 2011), el poemari eròtic *De la fusta a l'aigua* (Onada, 2011) i la novel·la juvenil *Els fantasmes de Lacrima Coeli* (Bullent, 2011). Climent, mentrestant, ha publicat la novel·la infantil *Lina Panxolina i el quadern màgic* (Edicions del Bullent, 2010) i ha guanyat uns quants premis de narrativa breu. I, conjuntament, amb *Somniant amb Aleixa* (Bromera, 2011), guanyaren el premi de literatura eròtica de la Vall d'Albaida, l'últim supervivent del gènere. La seua és una novel·la voltaica sense líquid de frens i amb lèxic acurat i (re)creatiu. Una narració signada per una parella sentimental que sols té el precedent a casa nostra d'Andrea Robles, pseudònim de Gregorio Royo i Maite Enrique amb el qual editen les seues novel·les de gènere negre.

Hi haja ajudat o no aquest al·licient extra, el ben cert és que la novel·la de Mompó i Climent ha tingut una bona rebuda i viu una campanya promocional frenètica que ha sorprès els autors. "Sabíem que la novel·la estava ben parida en aquest aspecte, que era agradosa de llegir, però no esperàvem l'allau d'acceptació que està tenint", confessa Mompó. Una bona

"Volíem dignificar un gènere que està un poc menyspreat"

"En acabant, no saps què és de Mercè o què és meu"

part de l'eficàcia del llibre rau en el mecanisme narratiu: l'atractiva protagonista, Aleixa, té la capacitat de tindre els mateixos somnis que la gent que la somnia. Un camí expedit a la imaginació que no descarta l'aspecte formal. "Quan ens plantejàrem fer la novel·la, vo-

líem que fóra sense límits. I l'altre objectiu era tindre molta cura del llenguatge per a dignificar un gènere que està un poc menyspreat", apunta Climent. "El paradigma dels somnis permet trencar qualsevol tipus de lògica i, per a treballar el gènere eròtic, dóna molt de joc. No volíem agafar-nos-la amb paper de fumar. Però al mateix temps érem conscients que volíem fer literatura, no una novel·la de quiosc", diu Mompó. Fins i tot, admeten sense gens de complex l'adjectiu de "pornogràfica" emprat pel jurat per a definir la novel·la. "La línia entre erotisme i pornografia el marca el concepte d'obsценitat, que depén del criteri de cadascú", sosté Mompó.

Sobre la gènesi, Climent explica haver sentit la picadura del cuquet en llegir llibres que l'havien guanyat anteriorment, com els de Joan Olivares o Ramon Guillem. I proposà a la seua parella fer-ne una de conjunta. Mompó dubtà, en un primer moment. Però després de llegir una primera escena escrita per Mercè, acceptà entrar en el joc. Sense repartir-s'hi personatges i escenes. "Viure junts ens ha facilitat realment les coses. L'un n'escrivia unes línies, se n'apartava, hi entrava l'altre..., teníem llibertat. Parlàvem un poc

Francesc Mompó i Mercè Climent. / JESÚS CÍSCAR

abans de cada capítol i de com avançava la història, però no teníem un final", relata Climent. "Els dos hem passat per les mateixes escenes sis o set vegades, de manera que, en acabant, no saps què és de Mercè o què és meu", afig Mompó. Tot, lògicament, cer-

cant un estil unitari, homogeni. Amb total confiança per a dir-se quines coses funcionaven i quines, no. "La complicitat de ser parella i la disponibilitat de temps ens ha ajudat a fer la novel·la", indiquen. No ho diuen, però potser no serà l'última escrita "a quatre mans".